

foto: Tom Hunter
Woman reading a possession order

foto: Danny Kalkhoven
Witlof

Duo's (aflevering2): na-apen Danny Kalkhoven

Vroeger werden veelbelovende schilders opgenomen in de 'school' van een erkende meester. En na een poosje klusjes doen zoals schoonmaken, mochten ze beginnen aan het echte werk: het naschilderen (!) van bestaande werken.

Na een tijdje schoven ze op in de hiërarchie, en mochten ze de minder belangrijke delen van het werk van de meester zelf invullen. De achtergrond in een landschap, de muren van het huis, dat werk.

Niemand vond dat gek, dat hoorde bij de opleiding, en gaf de meester zelf de gelegenheid om zijn creativiteit te richten op de hoofdthema's in z'n werk. Sommige leerlingen werden zelf een grote schilder, en stichtten hun eigen school.

Jazeker, toen kwam ook al plagiaat en vervalsing voor, om mee te liften op de goede naam van bekende meesters, maar dat is een ander verhaal.

Hierboven staat weer een duo van twee foto's afgebeeld, die teruggrijpen op de bestaande verzameling kunstbeelden die er al is, en daar wat aan toevoegt (althans, dat probeert).

Tom Hunter verwijst terug naar het werk van Vermeer en de pre-rafaelieten, in zijn beheersing van het licht, en het plaatsen van de figuren in het beeld.

Ikzelf heb me laten inspireren door Edward Weston, die als een van de eersten simpele zaken zoals groente of een WCpot tot foto-onderwerp maakten.

Je zou kunnen zeggen: "plagiaat", of "namaken", of "kunstje herhalen"...

Maar dat is niet geheel juist, want in beide gevallen (van mijzelf weet ik het zeker, en van Tom Hunter denk ik het te weten uit interviews en artikelen) geldt:

- het is niet de bedoeling om dat werk als 'Vermeer' of 'Weston' te presenteren/verkopen
- er is niet simpelweg gekopieerd, maar iets aan toegevoegd, er is nieuw werk gemaakt in de stijl van bekende beelden, maar er is niet opnieuw hetzelfde gemaakt

Tom Hunter heeft (uit integere motieven) de wereld van 'krakers, onafhankelijken en alternatieven' in beeld gebracht van binnenuit.

Hij koos daarvoor de beeldtaal van de groten uit de schilderkunst, en zette dit om naar de techniek van vandaag. Dat is knap, mooi en leerzaam: zo bracht het mij op het spoor van een kunststroming genaamd 'pre-rafaelieten', waar ik anders wellicht nooit van gehoord zou hebben (Vermeer was mij niet geheel onbekend...).

Ikzelf heb niet eens zo bewust het voorbeeld van Edward Weston geabsorbeerd, en op een zeker moment, bij het fotograferen van de struik witlof kwam die inspiratie naar boven. Maar dan wel in kleur (en dat voor de fervent zwartwit werker die ik ben!), omdat de vele groenschakeringen mij zo boeiden. Pas naderhand zag de overeenkomst, en sindsdien is het me wel vaker overkomen. Op mijn homepage heb ik die foto's dan ook maar "hoiXXX" genoemd.

De moraal van dit verhaal is dat we niet te snel verontwoordigd "bah, na-aper" moeten roepen. Een kenmerk van volwassen kunstgebruik is dat men elkaars thematiek, stijl, zelfs werkwijze, soms overneemt en uitbouwt of verder verdiept. Want dat is wel een soort van voorwaarde: dat de ene kunstenaar geïnspireerd door de andere voortgaat, en niet blijft stilstaan op een mooi en veilig plekje.

Dan zou het inderdaad "kunstje herhalen" worden, en dat is vaak niet zo interessant, trouwens ook niet als een kunstenaar zichzelf telkens herhaalt.

Saaai, zou mijn dochter zeggen!

Tenzij die herhaling (de Bechers bijvoorbeeld) juist deel uitmaakt van het handschrift van de kunstenaar.

Maar dat is weer een heel ander aspect (wellicht voor een volgend stukje)...

tekst © Danny Kalkhoven